No. 724. 1855.

DE GRONDWET.

DINGSDAG [illegible] SEPTEMBER.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten, Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, nd. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Staatsbegrooting voor 1856.

EERSTE HOOFDSTUK. (*Huis des Konings.*)

Iste art. Inkomen van den Koning f 600,000; 2de art. Inkomen van de Koningin-Weduwe f 150,000; 3de art. Onderhoud der Koninklijke paleizen f 50,000; totaal f 800,000.

TWEEDE HOOFDSTUK. (*Hooge Collegiën van Staat en het Kabinet des Konings.*)

Iste AFDEELING. *De Staten-Generaal.* Art. 1. Reis- en verblijfkosten van de leden der eerste Kamer f 21,500; art. 2. Schadeloosstelling van de leden der Tweede Kamer f 142,000; art. 3. Vergoeding der reiskosten van de leden der Tweede Kamer. f 2,300; art. 4. Tractementen van de griffiers der beide Kamers, van de commiesen-griffiers en van de ambtenaren en bedienden; personele toelagen, mitsgaders schrijfloonen f 20,650; art. 5. Kosten vallende op de stenographie f 12,860; art. 6. Bureau- en locaalbehoeften en drukwerk voor de beide Kamers f 22,805; art. 7. Aankoop van boeken voor de beide Kamers der Staten-Generaal f 700; art. 8 Buitengewone en noodzakelijke herstellingen aan de vergaderzaal en aan de meubelen der Tweede Kamer f 1,000; art. 9. Kosten wegens schadeloosstelling aan getuigen en deskundigen, krachtens art. 26 der wet van den 5den Augustus 1850 (*Staatsblad* no. 45) *Memorie*, totaal f 223,815.

IIde AFDEELING. *De Raad van State.* Art. 10. Tractementen van: den vice-president. *Memorie* de leden f 60,000; art. 11. Tractementen van den secretaris; de referendarissen, de commiesen van Staat en van de ambtenaren en bedienden f 15,600; art. 12. Bureau- en locaalbehoeften en drukwerk f 3,030, totaal f 78,630.

IIIde AFDEELING. *De Algemeene Rekenkamer.* art. 13. Tractementen van den voorzitter en van de leden f 29,000; art. 14. Tractementen van den secretaris, de verdere ambtenaren, geëmploijeerden en bedienden f 75,435; art. 15. Bureau- en locaalbehoeften en drukwerk f 7,425; art. 16. Kosten wegens opruiming van archieven 75, totaal f 111.235.

IVde AFDEELING. *De Kanselarij der beide Orden.* Art. 17. Tractementen van den ambtenaar der kanselarij f 1,500; Art. 18. Bureaubehoeften voor den kanselier f 100; art. 19. Verhoogde soldijen van gedecoreerde militairen, ridders der Militaire Willems-orde f 50,000; art. 20. Toelagen van de broeders der orde van den Nederlandschen Leeuw f 14,000; art. 21. Decoratien, de kosten van het stempelen daaronder begrepen f 1,500, totaal f 67,100.

Vde AFDEELING. *Het Kabinet des Konings.* Art. 22. Tractement van den directeur f 5,000; art. 23. Tractementen en bedienden f 21,850; art. 24. Bureau- en locaalbehoeften en drukwerk f 3 950; art. 25. Reis- en verblijfkosten f 350, totaal f 31,150.

VIde AFDEELING. *Pensioenen en wachtgelden.* Art. 26. Pensioenen f 24,192; art. 27. Wachtgelden ten behoeve van ambtenaren, uitgevallen ten gevolge van maatregelen van bestuur f 3.771, totaal f 27,963.

VIIde AFDEELING. Art. 28. Onvoorziene uitgaven f 5,000; totaal-generaal van 't hoofdstuk f 545,593.

De artikelen 1, 3, 6, 8, 9, 12, 15, 18, 19, 21, 24, 25, 26 en 27 zijn aangewezen als voor overschrijving vatbaar.

Memorie van Toelichting. De Regering vermeent zich te kunnen ontbouden van in bijzonderheden af te dalen met betrekking tot de cijfers, welke voor de verschillende behoeften in de raming voor het jaar 1856 zijn opgenomen, omdat achter ieder onderdeel zoodanige toelichtingen worden aangetroffen als noodig zijn tot justificatie van de uitgetrokken sommen, en waardoor dan ook het onderzoek en de beoordeeling voor de wetgevende magt aanmerkelijk wordt bevorderd; trouwens zoodanige toelichtingen, waarvan de nuttigheid buiten tegenspraak is, zijn door de Regering sedert de laatste jaren als vaste regel aangenomen.

Het eindcijfer voor de verschillende behoeften voor de *Hooge Collegien van Staat en het Kabinet des Konings* voor het dienstjaar 1856 overtreft, hetgeen daarvoor, bij de wet van den 28sten December 1854 (*Staatsblad* no. 180), over het dienstjaar 1854 is toegestaan met f 4957; doch zou f 4378 beneden de raming van het voorgaande jaar zijn gebleven, zoo niet eensdeels, naar aanleiding van de bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal vastgestelde raming f 6000 boven de som van vorige jaren had moeten worden uitgetrokken voor de schadeloosstelling van de leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, zoomede f 100 ter zake de vergoeding van reiskosten, terwijl ook de bureau en locaalbehoeften voor de beide Kamers eene verhooging van f 1725 wenschelijk deden voorkomen; en anderdeels zoo de uit krachte der wet van de 9den Mei 1846 (*Staatsblad* no. 24) verleende pensioenen niet eene meerdere behoefte van f 1507 aanwezen dan door versterf is vrijgevallen.

Overigens moet hetgeen reeds vroeger is gezegd ook nu weder in herinnering worden gebragt, dat namelijk f 20,000 voor den Raad van State hooger wordt geraamd dan vermoedelijk zal worden uitgegeven; niettemin moet deze raming, als gegrond op het 3de additionele artikel der Grondwet, worden behouden.

Op de navolgende afdeelingen overtreft de behoefte voor 1856 de raming voor het jaar 1855, te weten: voor de Staten-Generaal, met f 7,325; voor de pensioenen en wachtgelden, met f 1,507; te zamen f 8,832. Doch moet dit cijfer worden verminderd met de mindere behoeften voor den Raad van State, ad. f 25; de Algemeene Rekenkamer, ad. f 950; de Kanselarij der beide Orden, ad f 800; het Kabinet des Konings, ad. f 100; onvoorziene uitgaven, ad. 2,000; te zamen f 3,875; zoodat het slotcijfer van het hoofdstuk voor 1856 meer bedraagt dan dat voor 1855, f 4,957.

DERDE HOOFDSTUK. (*Departement van Buitenlandsche Zaken.*)

Iste AFDEELING. *Kosten van het Departement.* Art. 1. Tractement en tafelgeld van den Minister f 16,000; art. 2. Tractementen en bezoldigingen van den secretaris-generaal, de ambtenaren, geëmploijeerden en bedienden f 31,700; art. 3. Bureau- en locaalbehoeften, benevens drukwerk f 13,500; art. 4. Reis- en verblijfkosten f 200; totaal f 61,400.

IIde AFDEELING. *Kosten van buitenlandsche zendingen en consulaten.* Art. 5. Tractementen en bezoldigingen van het personeel der gezantschappen f 250,400; art. 6. Tractementen en bezoldigingen van het personeel der consulaten f 57,900; art. 7. Uitrusting en reiskosten voor de gewone diplomatieke en consulaire agenten, alsmede verblijfkosten bij tijdelijke verplaatsingen derzelven f 11,000; art. 8. Kosten van buitengewone zendingen f 3,000; art. 9. Briefporten en abonnementen op dagbladen, en alle verdere uitschotten van diplomatieke en consulaire ambtenaren, in hunne betrekking f 16,500; totaal f 338,800.

IIIde AFDEELING. *Verschillende uitgaven.* Art. 10. Reis- en verblijfkosten van de commissie voor het afnemen van examens van adspiranten voor diplomatieke betrekkingen f 200; art. 11. Onderstand en transportgelden aan en ten behoeve van militairen, zeelieden en andere behoeftige Nederlanders, buiten 's lands f 6,500; art. 12. Belooningen voor redding van en hulpbetoon aan Nederlandsche schipbreukelingen buiten 's lands, alsmede vergoeding van schade door die redding veroorzaakt f 300; art. 13. Bijdragen aan inrigtingen en kassen buiten 's lands, zoowel ten nutte van den handel en der zeevarenden in het algemeen, als ten behoeve van Nederlandsche onderdanen in het bijzonder f 200; art. 14. Bijdragen van wege Limburg in de algemeene Duitsche bondskassen voor onderwerpen van verschillenden aard f 5,000; art. 15. Geheime uitgaven f 4,000; totaal f 16,200.

IVde AFDEELING. *Pensioenen, wachtgelden en afloopende betalingen.* Art. 16. Pensioenen f 50,663; art. 17. Wachtgelden aan ambtenaren, die door maatregelen van vereenvoudiging en bezuiniging buiten betrekking zijn en zullen geraken f 11,650; art. 18. Afloopende betalingen f 1,300; totaal f 63,613.

Vde AFDEELING. Art. 19. Onvoorziene uitgaven f 10,000; totaal-generaal van het hoofdstuk f 490,013.

De artikelen 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 en 17 zijn aangewezen als voor overschrijving vatbaar.

Memorie van Toelichting. Sedert de vaststelling van het IIIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1855 zijn er geene veranderingen gebragt in de organisatie van het Departement van Buitenlandsche Zaken of in die van de gezantschappen en consulaten, en bestaat ook het voornemen niet daarvan in het volgende jaar af te wijken.

Bij vergelijking nogtans van de sommen in de raming der behoefte van het Departement van Buitenlandsche Zaken voor het jaar 1856 gebragt, met die, welke voor hetzelfde onderwerp bij de laatste begrooting zijn uitgetrokken, zal men hier en daar eenig verschil ontdekken, en tevens zien, dat het eindcijfer dier raming met f 61 beneden het toegestane voor 1855 blijft.

De noodzakelijkheid der vermeerdering van enkele posten en de oorzaak der vermindering van andere zijn aangetoond in den uitgewerkten en toelichtenden staat, of in de nominative staten bij deze raming overgelegd, zoodat het overbodig kan geacht worden daarop bij deze memorie terug te komen.

In dien uitgewerkten staat vinden wij, o. a., de volgende mededeeling, die meer de algemeene aandacht verdient, betreffende het tafelgeld:

Het is der Regering wenschelijk voorgekomen, dat de Minister van Buitenlandsche Zaken eenigermate, al is het dan ook op eene zeer onvolledige wijze, worde te gemoet gekomen in de groote uitgaven, welke hij verpligt is te doen, ten einde de betrekking, waarin hij staat tot de vertegenwoordigers van vreemde mogendheden bij het Nederlandsche hof, op een behoorlijken voet te kunnen onderhouden, en wordt dus al hier eene som van f 4,000 voor tafelgeld gebragt, zijnde f 2,000 minder dan daarvoor laatst op de begrooting voor 1851 is toegestaan. De ondervinding, gedurende nu drie jaren, tot schade van den betrokken Minister, verkregen, heeft de noodzakelijkheid van deze uitgave bewezen. Het voorgestelde mindere bedrag is echter voldoende.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Uit Parijs wordt, dd. 23 September, in eene telegraphische depêche gemeld:

De regering heeft een crediet geopend van 10 millioen francs voor openbare werken, ten einde daardoor te gemoet te komen in de behoeften, ontstaan door de duurte der levensmiddelen.

De generaals Mac Mahoun, Niel en Bosquet zijn bevorderd tot grootkruis van het Legioen van Eer.

Hier ontvangen berigten van het oorlogstooneel in Azie melden, dat een storm op Kars was afgeslagen.

Eindelijk is bekend geworden het officieel rapport van den generaal Simpson, betreffende den val van Sebastopol. Dit stuk bevredigt de nieuwsgierigheid van het publiek nog niet geheel. Generaal Simpson bepaalt zich bij de vermelding der rol, welke door zijne troepen is gespeeld, en wel in zeer korte bewoordingen. Hij weidt echter zeer uit in den lof, welken de verschillende officieren en corpsen, onder zijne bevelen, hebben verdiend.

Volgens den bij het rapport gevoegden staat bedraagt het aantal officieren, die gedood zijn, 25; dat der gekwetsten (waaronder ook zij, die kneuzingen ontvingen, gerekend zijn) 125; terwijl 3 officieren zijn vermist.

Uit Londen wordt in eene telegrafische depêche gemeld:

Het rapport van den generaal Simpson bekend zijnde, heeft de Koningin bevolen, dat er openbare feesten zullen plaats hebben en dat de behaalde overwinning tevens door eene openbare godsdienstoefening zal gevierd worden. De dag daarvan is nog niet bepaald; ook zal er eene buitengewone editie van de *London Gazette* verschijnen met belooningen van den generaal Simpson en anderen.

In eene telegrafische depêche uit Londen dd. 22 Sept. wordt gemeld:

Op verzoek van de bloedverwanten der in de Krim gekwetste officieren, heeft lord Panmure in de dagbladen doen plaatsen, dat de regering omtrent hun toestand van den generaal Simpson inlichtingen heeft gevraagd en dat deze generaal bij eene depêche van 20 dezer heeft gemeld, dat hunne herstellingen goede vorderingen maakt.

Uit Marseille wordt dd. 23 September gemeld:

De *Simois* is alhier aangekomen met het rapport van den veldmaarschalk Pelissier. Te Konstantinopel wilde men den 14den weten, dat de generaal Osten-Sacken zich van het leven heeft beroofd. De Russen trekken zich van de Tschernaïa naar Mackenzie terug. De veldmaarschalk Pelissier laat diensvolgens toebereidselen maken om de Tschernaïa over te trekken.

Uit Parijs wordt in eene telegraphische depêche dd. 22 Sept. gemeld:

Na den val van Sebastopol heeft de Pruissische regering hier en te Londen doen aanvragen of het oogenblik om de onderhandelingen te hervatten, thans niet was gekomen. Er is onmiddellijk met den telegraaf een ontkennend antwoord naar Berlijn gezonden, dat reeds moet zijn ontvangen.

Bij voortduring twijfel omtrent de reis van Keizer Alexander. Terwijl sommige bladen hun vroeger zeggen volhouden, dat de Czaar te Warschau werd verwacht, zeggen anderen dat de laatste telegrafische depêche, melende dat die Souverein den 20sten Moskou had verlaten zich naar Nicolaïeff begevende, onjuist is.

Wij durven niet beslissen welke dezer beide lezingen juist is; evenwel gelooven wij, dat de tweede de meest gegronde is.

Veel tegenstrijdigheid, ook met betrekking der inzigten van Oostenrijk, ten opzigte van den Duitschen rijksdag, met betrekking tot de Oostersche quaestie.

Terwijl uit Berlijn berigt wordt, dat onmiddellijk na de bijeenkomst dezer vergadering, het Weener kabinet haar een nieuw voorstel zal voorleggen, en dat de reis van den heer Prokesch naar Parijs geen ander doel heeft, dan te beantwoorden aan de pressie der Westersche Mogendheden, wordt aan den anderen kant uit Weenen gemeld, dat het zich schijnt te bevestigen, dat baron Prokesch zich niet naar Frankfort zal begeven; dat de benoeming van den graaf Reichberg, als zijn plaatsvervanger, ofschoon waarschijnlijk, niet zeker is, en dat alles schijnt aan te duiden, dat Oostenrijk eenigen tijd niet in den rijksdag zal worden vertegenwoordigd.

Wij bekennen, dat beide lezingen ons even onwaarschijnlijk voorkomen. Wij gelooven niet, dat het Weener kabinet de bondsvergadering thans zal bezig houden met een nieuw voorstel, betrekkelijk de Oostersche quaestie; maar wij vinden het nog minder aannemelijk, dat Oostenrijk te Frankfort zonder vertegenwoordiger blijven, en alzoo in de tegenwoordige omstandigheden aan Pruissen het voorzitterschap van den rijksdag overlaten zal.

Men sprak eergister op nieuw te Parijs van den voorgewenden moordaanslag door een der Cent-gardes tegen den persoon des Keizers gerigt of ondernomen. Het is onnoodig te herhalen, dat dit berigt van allen grond ontbloot was en dat de politie voornemens schijnt tot den oorsprong van dit uitstrooisel op te klimmen.

Uit Weenen wordt in eene telegraphische depeche dd. 23 September gemeld: Alhier zijn tijdingen ontvangen uit Napels betreffende ministeriële veranderingen, welke aldaar hebben plaats gehad. De generaal der gendarmerie Winspaere is benoemd tot secretaris van Staat; de generaal Ficena tot minister van oorlog ter vervanging van prins Ischtsella die, alhoewel ontslagen, niettemin zijne bezoldiging blijft genieten, en de heer Bianchini tot directeur van politie, ter vervanging van den heer Mazza, die afgezet is. Men hoopte te Napels dat die veranderingen aan de Westersche mogendheden zouden voldoen.

Uit Hamburg wordt in eene telegraphische depêche dd. 23 September gemeld: Het Fransche eskader, bestaande uit het linieschip *Austerlitz*, het fregat *Saone* en drie bombardeerbooten, heeft Kiel verlaten om naar Frankrijk terug te keeren.

Berigten uit Turin bevestigen op hun beurt de ministeriële wijzigingen, welke te Napels plaats hadden, maar voegen daarbij eenige belangwekkende bijzonderheden, welke de bekende gramschap van de *Times* verklaren.

De Koning wilde, toen hij den heer Mazza zijn ontslag gaf, te kennen geven, dat hij voor eene soort van zedelijken dwang zwichtte en het was uit dien hoofde, dat hij den minister van oorlog onmiddelijk zijn ontslag gaf terwijl een van Z. M. kamerheeren, die in den laatsten tijd de handelingen van den directeur van politie laakte in ongenade geraakte. Indien deze feiten juist zijn, dan zullen zij voorzeker eene zekere sensatie veroorzaken.

FRANSCHE POST.

De regtbank van Bar le Duc heeft den 18den dezer maand tot achttien dagen gevangenisstraf veroordeeld, twee vrouwen uit de gemeente Combles, die een koopman in granen bij den opstand van den 5den met steenen geworpen hadden, met het doel om den uitvoer van granen uit de gemeente te beletten.

— De laatste nieuwstijdingen uit het Keizerrijk der Birmanen melden, dat eene buitengewone zending gereed is om naar Frankrijk te vertrekken. Dit zou de eerste zijn, welke de Keizer der Birmanen aan eenige mogendheid toevoegt.

De generaal d'Orgoni is aangewezen tot hoofd dezer ambassade.

— De heer Alexander Vatemare, wiens naam zeer bekend is en die permanente internationale tentoonstellingen wil oprigten, heeft aan alle inzenders ter Parijsche tentoonstelling eene circulaire gerigt, ten einde hun uit te noodigen, om stalen hunner producten ter zijner beschikking te stellen. De stoffen, weefsels, papieren, enz. moeten zoo veel mogelijk in albums vervat zijn, vatbaar om ze te [illegible] en groot genoeg om een denkbeeld van de [illegible] dezer stukken te geven. Die stalen zouden naar Washington gezonden worden, waar de regering een zeker aantal zalen zou afstaan, ten einde op die wijze eene voortdurende Europesche tentoonstelling te vestigen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN MAANDAG, 24 SEPTEMBER.

[Het ontwerp adres van antwoord op de troonrede, waarover de discussien heden liepen, is van den volgenden inhoud.]

SIRE!

§ 1. De Tweede Kamer der Staten-Generaal acht het een groot voorregt, terwijl elders de oorlog voortduurt, hare werkzaamheden te hervatten onder den indruk der geruststellende verzekering, door Uwe Majesteit gegeven, dat betrekkingen van welwillendheid en vriendschappelijke gezindheid tusschen dit Rijk en de andere Mogendheden blijven bestaan.

§ 2. Nederland heeft behoefte aan eene strikte onzijdigheid, die aanspraak geeft op de eerbiediging der regten, daaraan verknocht.

§ 3. Het verheugt ons, dat zee- en landmagt bij voortduring door krijgstucht en pligtsbetrachting de goedkeuring Uwer Majesteit verwerven.

§ 4. Met belangstelling zien wij de uitkomsten te gemoet der zorg van Uwe Majesteit voor de vermeerdering van het materieel der marine.

§ 5. Bij het groot gewigt, dat Nederland hecht aan den bloei zijner kolonien en overzeesche bezittingen, strekt het ons tot genoegen, van Uwe Majesteit te vernemen, dat vrede en rust aldaar heerschen, en dat, bij verbeterden gezondheidstoestand der bevolking van Nederlandsch Indie, ook de staat der gewassen gunstig mag genoemd worden.

§ 6. Wij verheugen ons, dat de vroeger aangewende en door de Regering Uwer Majesteit voortgezette pogingen om in het Rijk van Japan eenige wijziging te verkrijgen in het aldaar tot dusverre gevolgde stelsel van uitsluiting, niet zonder vrucht zijn gebleven. Wij vertrouwen, dat de Japansche regering, bij het verleenen van voorregten aan andere natien, hare oude betrekking tot Nederland niet uit het oog zal verliezen.

§ 7. Aangenaam was ons de mededeeling, dat de staatscommissie, die over den toestand der slaven-bevolking in de overzeesche bezittingen geraadpleegd werd, onlangs verslag heeft uitgebragt, omdat hierdoor ons het verblijdend uitzigt wordt geopend op de spoedige indiening eener wet, die zal kunnen leiden tot afschaffing der slavernij allerwege in die bezittingen.

§ 8. Toen in den afgeloopen winter ons vaderland door watersnood zwaar geteisterd werd, was het een verblijdend verschijnsel, dat, op het grootmoedig voorbeeld van Uwe Majesteit, landgenooten en vreemdelingen zich beijverd hebben, de rampen te helpen lenigen.

§ 9. Hartelijk wenschen wij, dat, onder de bescherming van Uwe Majesteit, de zedelijke ontwikkeling der natie moge vooruitgaan; dat de nijverheid in haren werkkring onbelemmerd, steeds hoogere vlugt neme; dat werken van openbaar nut met moed ondernomen, met volharding tot stand gebragt worden; dat de landbouw overvloedige vruchten schenke; en dat door herstel van den vrede in Europa handel en scheepvaart de gelegenheid heropend zien om zich meer en meer uit te breiden.

§ 10. Met welgevallen vernamen wij, dat de geldmiddelen, bij voldoende opbrengst der belastingen, in gunstigen staat verkeeren en gelegenheid schenken om met het delgen van schuld voort te gaan.

§ 11. Reeds voorlang, Sire! had de natie er aanspraak op, dat aan het vijfde der additionele artikelen van de Grondwet, volledige uitvoering wierd gegeven; en het was ons daarom aangenaam, van Uwe Majesteit te vernemen, dat, ter bereiking van dat doel, ons weldra wetsvoordragten ter overweging zullen worden aangeboden.

§ 12. Wij beseffen, Sire, het gewigt onzer roeping, om in geenen overleg met Uwe Majesteit de belangen van het Nederlandsche volk te bevorderen en verzekeren gaarne, dat wij onder dankbare waardering der vele en rijke zegeningen, door den Almagtige aan Nederland geschonken, zullen trachten te beantwoorden aan hetgeen Uwe Majesteit en het Vaderland regt hebben van ons te verwachten.

Namens de commissie, in wier handen waren gesteld de geloofsbrieven van den heer Groen van Prinsterer, wordt deswege, bij monde van den heer Dullert verslag uitgebragt. De Commissie heeft al de ingediende stukken in behoorlijke orde bevonden, en adviseert, mitsdien tot toelating van het nieuw benoemde lid. Dienovereenkomstig wordt besloten.

Wordt voorgelezen een Koninklijk besluit, waarbij de Voorzitter der Kamer gemagtigd wordt de bij de Grondwet voorgeschreven eeden van den heer Groen van Prinsterer af te nemen.

De heer Groen van Prinsterer wordt hierop door den griffier binnengeleid en legt, in handen des Voorzitters, de gevorderde eeden af, waarna door hem wordt zitting genomen.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over het ontwerp-adres van antwoord op de Troonrede, en wel over de algemeene strekking.

De heer THORBECKE komt het voor, dat het stelsel der commissie van redactie is geweest, voor te stellen een weêrklank van de Troonrede. Hij heeft tegen dat stelsel onder de tegenwoordige omstandigheden over het algemeen geen bedenking. Het schijnt hem wijders toe, dat het oorspronkelijk opstel, na de gemaakte aanmerkingen in de afdeelingen, eenigzins is verbeterd. Zoo hij dus in het algemeen geene bedenking heeft tegen dat stelsel, gelooft hij toch, dat men zich wel hier en daar eene afwijking had mogen, ja moeten veroorloven, en dat het adres in sommige opzigten, een zelfstandig adres had behooren te zijn.

Met voorbijgang van minder gewigtige bedenkingen, zal hij alleen vier hoofdpunten aanstippen. 1o. In § 5 wordt gezegd, dat, bij het groot gewigt, dat Nederland hecht aan den bloei zijner kolonien en overzeesche bezittingen, het der Kamer tot genoegen strekt, van Z. M. te vernemen, dat vrede en rust aldaar heerschen, en dat, bij verbeterden gezondheidstoestand der bevolking van Ned. Indie. ook de staat der gewassen gunstig mag genoemd worden. Hij nu zou wenschen, dat de commissie had goedgevonden daarbij het verlangen der Kamer uit te drukken, dat de ijverige ten-uitvoer-legging van het Indisch regeringsreglement geschiedde in eenen geest, die eene krachtige ontwikkeling van die gewesten begunstigde.

2o. Een tweede punt, dat hij als voorbeeld bijbrengt, betreft § 7. Omtrent die § meent hij inzonderheid te mogen zeggen, dat het adres is verbeterd. Zijne bedenking heeft dan ook vooral betrekking op het slot, waarin het uitzigt wordt geopend op eene wet tot afschaffing der slavernij. Hier ten minste wordt die afschaffing in ronde woorden gewenscht. Hij heeft evenwel ongaarne gezien, dat de aanbieding eener wet op dit onderwerp, waaraan groote behoefte bestaat, moet wachten op de voltooijing van den arbeid der staatscommissie, die over den toestand der slavenbevolking in de overzeesche bezittingen geraadpleegd werd.

Hij komt nu op tegen de woorden: „indiening eener wet, die zal *kunnen* leiden tot afschaffing der slavernij, allerwege in die bezittingen, omdat dit is eene uitdrukking van uitstel. Hij had gewenscht te lezen: de indiening eener wet op het beginsel van afschaffing der slavernij gegrond. 3o. In § 8 wordt gewaagd van den onlangs geleden watersnood en van de daarbij ondervonden rampen, alsmede van de hulp tot leniging dier rampen door den Koning en anderen verleend.

Hij had gewenscht, dat de commissie niet enkel het oog hadde gevestigd op de rampen, geleden door individus, maar op maatregelen, die noodig waren geweest, om die rampen zooveel mogelijk voor het vervolg af te wenden of althans te beperken; en hij had alzoo gewenscht, de bereidverklaring der Kamer, om mede te werken tot dergelijke maatregelen voor zoover die mogten noodig zijn. 4o. Een vierde voorbeeld ontleent hij aan het slot van § 9. De paragraaf zelve behelst in het algemeen een wensch, en ten slotte wordt gewenscht, dat, door herstel van den vrede in Europa, handel- en scheepvaart de gelegenheid heropend zien, om zich meer en meer uit te breiden. Daarbij was zijn wensch geweest, dat gevoegd ware eene uitdrukking ongeveer van dezen inhoud: „Bij de hooggestegen prijzen der levensmiddelen, zien wij met des te meer voldoening terug, op den onlangs genomen maatregel tot wijziging van het belastingstelsel, en juichen wij het beleid en den moed der gemeentebesturen toe, om het voorbeeld van den algemeenen wetgever te volgen.”

Zoo hij wenscht, dat op die punten vooral het adres meer inhoud hadde gekregen dan het nu schijnt te hebben dan is het omdat hij gelooft, dat bij eene gelegenheid als deze, waarin de Kamer ten aanzien van de Natie tot den Koning spreekt over de groote belangen, verbonden aan den toestand van het oogenblik — de Kamer, na hetgeen door den Koning is aangevoerd ook, die punten niet met stilzwijgen behoort voorbij te gaan.

Hij gelooft, dat het adres zoo veel mogelijk een nationaal woord moet zijn nopens dergelijke groote belangen. Hij heeft gezegd, wat hij over het adres in het algemeen denkt, zoo als het is voorgelegd. Hij zal evenwel geen amendement nopens een van die punten voorstellen, maar afwachten of de vergadering zich wil vergenoegen met het vervullen eener loutere formaliteit, met wat men noemt het maken van een compliment, en hij zal zich daartegen niet verzetten.

Zoo hij echter een amendement zal voorstellen, dan zal dit alleen betrekking hebben op de laatste paragraaf en en hij zal daarbij eenvoudig in bedenking geven eene andere uitdrukking te bezigen, waarmede hij zich vleit, dat de commissie van redactie zich wel zal willen vereenigen.

De heer VAN LENNEP, lid der commissie, gelooft, dat de vorige spreker zoowel als de gansche vergadering overtuigd is van de moeijelijkheid, die er gelegen is in het opstellen van een adres van antwoord op de Troonrede, maar hij gelooft toch, dat de commissie in zoo verre reeds haren arbeid ziet bekroond en in zoo verre zich mag verheugen over de goedkeuring van haar ontwerp, dat men de algemeene strekking daarvan niet afkeurt.

De commissie heeft getoond geene voorliefde voor haren arbeid te hebben, maar bereid te zijn toe te geven aan zoodanige bedenkingen of wenschen tot verandering, als genoegzaam algemeen werd verlangd, gelijk dan ook sommige bedenkingen, in de sectien geopperd, aanleiding hebben gegeven tot verandering. Indien nu niet sommige veranderingen zijn gemaakt in dien geest en in die strekking als thans door den heer Thorbecke zijn gewenscht, dan is dit een blijk dat de meerderheid der vergadering zoodanige wijzigingen niet heeft verlangd.

Vervolgens treedt Spr. in beschouwingen over de vier punten, door den heer Thorbecke ter sprake gebragt, waarop, volgens diens verlangen, wijzigingen in het adres

moeten worden gebragt; waarbij Spr. de redactie der commissie verdedigende.

De heer MACKAY heeft een flaauw adres en, zoo als men het straks heeft genoemd, een bloot compliment daarbij, nooit verdedigd. Integendeel dezerzijds is steeds de strekking geweest, en hebben de pogingen er altijd toe geleid, om aan het adres van antwoord een inhoud te geven, en om niet de bespreking der groote belangen van het land uitsluitend te verdagen tot de behandeling der begrooting.

Intusschen is, naarmate dat de adressen flaauw waren, ook de Troonrede al meer en meer flaauw geworden, als ware het om de Kamer geen vat te geven op den inhoud van sommige onderwerpen. Wat nu de aanmerkingen van den heer Thorbecke betreft, waarmede hij zich niet kan vereenigen, zoo is, naar zijn oordeel, het ontwerp voldoende verdedigd, doch ten aanzien van § 7 heeft bij slechts eene zwakke verdediging gehoord.

De heer THORBECKE zegt, dat indien hij alsnu zou beantwoorden de opmerkingen der vorige sprekers, hij zou treden in de behandeling der bijzondere bepalingen. Hij acht het echter beter dit uit te stellen tot die afzonderlijke behandeling.

De algemeene beraadslagingen gesloten zijnde, wordt de strekking van het adres goedgekeurd.

De vier eerste paragrafen worden zonder discussie *aangenomen*.

§ 5. Nopens de kolonien en overzeesche bezittingen. De heer SLOET TOT OLDHUIS merkt op, dat de drie gunstige omstandigheden in deze paragraaf vermeld, het heerschen van vrede en rust, de verbeterde gezondheidstoestand der bevolking van Nederl. Indie en de gunstige staat der gewassen, allen van bloot materiëlen aard zijn. Hoeveel vreugde hem die mededeelingen ook hebben opgeleverd vraagt hij echter of Nederland geene andere roeping te vervullen heeft dan koffij en andere handels-producten in de kolonien te laten teelen? Hebben we daar, vraagt hij, geene roeping van godsdienstige zedelijke en maatschappelijke ontwikkeling?

Hij stelt voor achter deze § de volgende zinsnede op te nemen: »Het is onze innige wensch, Sire, dat met den vooruitgang der stoffenlijke welvaart van de bevolking in onze kolonien en overzeesche bezittingen hare zedelijke en maatschappelijke ontwikkeling gelijken tred houden.»

De heer VAN GOLTSTEIN, geeft, uit naam der commissie te kennen, dat zij zich met dat amend. niet vereenigen kan. Wat door de commissie is voorgesteld, komt geheel overeen met hetgeen in de Troonrede wordt aangetroffen.

De heer VAN HOËVELL begrijpt niet waarom de commissie het amendement eigenlijk bestrijdt. Zij verstaat toch onder het woord *bloei* niet alleen materiëlen maar ook zedelijken bloei. Als dat zoo is, dan bestaat er voor de commissie ook geen bezwaar het amendement te ondersteunen. De commissie verheugt zich over de medegedeelde berigten betrekkelijk den materiëlen toestand, maar daarop zou dan moeten volgen, dat het ons smart, dat er geen gunstige berigten nopens den zedelijken toestand worden gegeven. Als het dus eene waarheid is, zoo als de commissie beweert, dat er onder het woord bloei ook dien van zedelijken aard wordt begrepen, dan kan zij geen bezwaar in het amend. vinden.

De heer SLOET TOT OLDHUIS verdedigt zijn amend. nader. Ten gevolge van eene gemaakte opmerking doet Spr. uit zijn amendement wegvallen de woorden: »in onze kolonien en overzeesche bezittingen», daar zij reeds in het eerste gedeelte van de § voorkomen.

De heer VAN GOLTSTEIN bestrijdt nog nader het amend.

De heer ROCHUSSEN verklaart zich voor de oorspronkelijke § zonder eenige bijvoeging.

De heer THORBECKE zegt, dat de wensch, die hij bij de algemeene beschouwingen heeft kenbaar gemaakt o. a. daarin bestond, om de nationale belangstelling in den bloei der kolonien in meer duidelijke woorden in het licht te stellen dan door de commissie in navolging van de Troonrede in haar ontwerp geschied is

Hoezeer de Tweede Kamer niet moet terugdeinsen om zoo noodig in het adres eene blaam op de Regering te leggen, moet hij toch verklaren, dat hier geen schijn of schaduw daarvan bestaat.

Het Indisch regerings-reglement is eene wet van beginselen, die door andere verordeningen ten uitvoer moet worden gelegd. Het is dus natuurlijk, dat de wensch worde geuit in welken geest we [illegible]ngen, dat bedoeld reglement, [illegible] onder het toezigt van de uitvoerende magt, ten uitvoer gelegd worde. Is het eenmaal uitgevoerd dan [illegible] er alleen maar sprake zijn van de wijze waarop dit [illegible] plaats gevonden. Het tijdstip is dus juist geschikt om [illegible] de ten uitvoerlegging te gewagen.

De heer VAN GOLTSTEIN deelt geenszins het gevoelen van den vorigen spreker dat, zoo in deze § van de uitvoering van het Indisch regerings-reglement gewag wierd gemaakt, er geen blaam op de Regering over haren ijver zou worden gelegd. Men zou dan wel degelijk twijfel opperen of de regering in die uitvoering ijver aan den dag legt. Bovendien de uitvoerende magt behoort aan den Koning. Men moet in hare attributen niet mengen.

De heer HUGENHOLTZ merkt op dat nog in het vorige jaar eene afzonderlijke § aan de W. I. gewijd was. Nu ontstaat de vrees of de toestand zoo geheel ongunstig is, dat men daarover zwijgt. Brengt hij dit in verband met de geruchten, die nopens die kolonien in omloop zijn, dan zou het hem aangenaam zijn te worden ingelicht of die vrees eenigen grond heeft.

De heer MACKAY verklaart, dat het amend. geen ongunstigen indruk op hem gemaakt heeft. Hij ziet daarin volstrekt geen blaam op de regering.

De MIN. VAN KOLONIËN meent ter geruststelling van den heer Hugenholtz te moeten opmerken, dat de woorden *rust en vrede*, in de Troonrede opgenomen, wel degelijk op Oost- en West-Indische kolonien en bezittingen slaan. Het adres beantwoordt die algemeene woorden. Er kon dus geen denkbeeld bestaan om hier eene uitzondering te maken; want bij de Regering is niets bekend, dat tot eenige ongerustheid zou behoeven aanleiding te geven.

De heer HUGENHOLTZ, is het in dat opzigt geheel eens met den minister; maar vraagt waarom de Regering niet dezelfde geruststellende verklaring nopens den gezondheidstoestand van West-Indie gedaan heeft als ten aanzien van Ned.- Indie het geval was?

De MIN. v. KOL. antwoordt, dat het doel der Reg. in deze § was, om wel te doen uitkomen, dat de laatste berigten nopens den gezondheids-toestand van Ned. Indie, beter waren. De laatste berigten uit West-Indie ontvangen, houden nog niet in, dat de gezondheids-toestand aldaar merkbaar is vooruitgegaan. Men heeft geene reden gevonden om dit in de Troonrede te vermelden.

In omvraag gebragt wordt het amend. van den heer Sloet tot Oldhuis *aangenomen* met 34 tegen 20 stemmen.

Tegen de heeren Hoffman, de Brauw, de Kempenaer, Bosscha van Goltstein, Stolte, Baud, van Franck, van Rappard, Bieruma Oosting, Hoekwater, Meeussen, Taets van Amerongen, Kien, Rochussen, Wijhenga, van Lennep, Delprat, Dirks en de Voorzitter.

§ 5. Wordt daarop, aldus gewijzigd zonder stemming goedgekeurd.

§ 6. Over Japan. De heer Sloet tot Oldhuis begrijpt niet goed onze betrekkingen met Japan op dit oogenblik. Hij heeft de poging van het gouvernement, om Japan tot eene vrijgevige handelsstaatkunde te brengen toegejuicht. De Troonrede heeft bij hem den schijn doen ontstaan, of aan Amerika en Engeland grooter voordeelen zijn toegekend en wij eenigzins achteraan komen. Hij wenscht dus eenige nadere inlichtingen nopens onze tegenwoordige betrekkingen met Japan en doet deswege eenige vragen welke door den Minister van Koloniën worden beantwoord.

De heer THORBECKE maakt de vergadering opletlend op twee verschillen, die ten aanzien van dit punt tusschen de Troonrede en het antwoord bestaan.

§ 7 wordt met een amendement van den heer Mackay *aangenomen*.

§ 8, 9 en 10 worden na eenige discussie onveranderd *aangenomen*.

§ 11, wordt insgelijks *aangenomen*, na afstemming van een amend. van den heer van Zuylen van Nijevelt met 36 tegen 19 stemmen.

§ 12. Wordt mede onveranderd *aangenomen*, na afstemming met 34 tegen 21 stemmen, van een amend. van den heer Thorbecke op het slotgedeelte der §.

Eindelijk is het geheele adres met de wijzigingen die het hier en daar had ondergaan *aangenomen* met algemeene (55) stemmen.

De zitting is daarna tot morgen (11 ure) gescheiden.

's Gravenhage, 24 September.

Z. M. heeft tot commissaris van politie te Delft benoemd J. W. Kröller, gepensioneerd 1sten luitenant van het wapen der maréchaussée.

Z. M. heeft aan Mr. B. J. Muller, op verzoek, verleend eervol ontslag als commissaris van politie te Amsterdam.

Z. M. heeft den kapitein-uitenant ter zee J. D. Wolterbeek, op verzoek, met den laatsten dier maand, onder dankbetuiging voor zijne ten deze bewezene goede en belangrijke diensten, eervol ontslagen uit de betrekking van inspecteur over het loodswezen, de betonning, de bebakening en verlichting in het 3de district, te Willemsoord, en met den 1sten October daaraanvolgende die betrekking opgedragen aan den luitenant ter zee van de 1ste klasse, Jhr. H. P. de Kock.

Z. M. heeft met den 1sten October tot adjunct-administrateuren bevorderd de scheepsklerken C. J. Umbgrove, te rangschikken onder den adjunct-administrateur A. C. Jager; L. M. van Ouselen, te rangschikken onder den adjunct-administrateur W. F. Gouwe; E. L. G. P. C. Andrau, te rangschikken onder den benoemden adjunct-admistrateur L. M. van Onselen; W. H. F. Vogel en G. H. Vesboon.

Z. M. heeft, op verzoek, aan den 1sten luit. van het regement Oost-Indische cavalerie F. A. Stein, thans met verlof hier te lande, een eervol ontslag verleend uit Zr. Ms. militaire dienst, onder [illegible] van pensioen.

* In de heden gehouden zitting van den Hoogen Raad der Nederlanden (kamer van strafzaken), heeft de heer advocaat-generaal *Arntzenius*, alvorens zijne conclusie in eene aanhangige zaak te nemen, in korte doch gevoelvolle woorden herinnerd aan het smartelijk verlies, dat de Raad dezer dagen geleden heeft door het overlijden van den eerst sedert kort benoemden president van den Raad, den heer Mr. J. Op den Hooff. Z. E. G. A. zeide, dat hij op dit oogenblik noch mogt noch kon uitweiden over de verdiensten van den waardigen overledene; dat hij dit niet mogt doen, omdat dit waarschijnlijk aan meer bekwamen is overgelaten en dat hij het niet kon doen, omdat zijn gemoed nog te vol was wegens het droevig verscheiden van een man, die zelfs in de meest treurige omstandigheden den leden en ambtenaren van den Hoogen Raad aanspoorden met ijver hunne ambtspligten te vervullen.

In deze zitting is ook behandeld de zaak van J. H. L. [illegible] heeft voorzien tegen een arrest van het Hof in Noord-Holland, waarbij hij is schuldig verklaard: 1o. aan valschheid van 188 onderhandsche geschriften; en 2o. aan het gebruik maken van die vervalschte stukken, en tedier zake veroordeeld tot eene correctionele gevangenisstraf voor den tijd van 1 jaar in eenzame opsluiting te ondergaan, 376 geldboeten ieder van ƒ 50 enz. Het rapport in deze zaak is uitgebragt door den heer Gerardts. De middelen van cassatie werden geadstrueerd door den heer advocaat van Karnebeek. De conclusie is bepaald op 16 October.

* Naar men verneemt is door Z. K. H. Prins Frederik bij zijn laatste bezoek in Rusland, een achttal paarden aangekocht, die reeds van daar herwaarts in aantogt zijn.

* Heden morgen ten 8½ ure heeft zich het garnizoen der residentie, benevens het batt. van het 6de regement in garnizoen te Delft, in de Maliebaan vereenigd, en na aldaar in afdeelingen te zijn afgedeeld geworden is zij onder bedekking der artillerie en kavallerie en onder het kommando van den kolonel Scheltus, naar de vlakte van Waalsdorp gemarcheerd, om aldaar groote manoeuvres in het vuur uit te voeren. Buitengewoon talrijk was de toevloed zoo van ingezetenen als van omliggende plaatsen, die de troepen begeleidden, ten einde bij deze manoeuvres tegenwoordig te zijn.

* Uit de bescheiden der Regering over de Staatsbegrooting voor 1855, blijkt, dat het haar aangenaam is te kunnen mededeelen, dat de daartoe noodige arbeid zoo ver is gevorderd, dat het wets-ontwerp, door art. 71 der Grondwet vereischt, nopens de zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State, in den loop dezer zitting aan de beraadslaging der Staten-Generaal zal kunnen worden onderworden.

* Ten gevolge der rijzing van den prijs der rogge, is het maximum van den prijs van het roggebrood verhoogd met een halve cent en alzoo gebragt op 17½ cents het Ned. pond. Doch vermits de uitkeering uit de spaarkas ter voorziening in buitengewone duurte van het brood, plaats heeft tot een bedrag van twee en een halve cents, blijft de prijs voor de ingezetenen van 's Gravenhage bepaald op vijftien cents het Ned. pond.

* Naar men verneemt zal het kabinet van den heer Fisscher van Japansche zeldzaamheden, dat zich thans in appartementen van de loterijzaal bevindt, van daar overgebragt worden naar het Koninklijk museum van zeldzaamheden en zullen die kamers, waarin het kabinet zich tot dus verre bevond, worden ingerigt tot trekking van de Staats-Loterij. Eene dubbele verbetering zal aldus worden tot stand gebragt. Sedert lang toch werd op de verandering van de plaats der trekking van de loterij aangedrongen; terwijl de toevoeging van het beroemde kabinet van den heer Fisscher de Japansche verzameling van het Museum op gepaste wijs aanvult en verrijkt.

* In deze residentie zijn aangekomen en aan het hotel de *Bellevue* afgestapt de baron Don Pietro de Angelis, vergezeld van den edelman, Friz. Edvardo, met familie en gevolg, komende van Sardinie.

* Heden heeft aan het Provinciaal gouvernement van Zuidholland door den Staatsraad Commissaris des Konings de aanbesteding plaats gehad van het maken van twee kribben aan den regteroever der rivier de oude Maas tegenover Dordrecht, welk werk is aangenomen door den heer J. van Haaften te Sliedrecht voor de som van ƒ4360.

* De geneeswijze der cholera, zoo als die door de Maleijers wordt uitgeoefend, en die in Andalusië met den besten uitslag bekroond zoude zijn, bestaat, naar de narigten van de *Geneeskundige Courant*, alleen in het knijpen of kneden (pitjakken) der lijders, waarbij men soms zelfs zoo ver gaat, om de patienten met de voeten op den buik te stampen of er overheen te loopen. Een ooggetuige verhaalde van deze gymnastieke kuur enkele goede uitkomsten.

* Volgens berigt van den comm. van politie te Gorinchem, dd. 18 Spt. jl., zijn aldaar dezer dagen in een der collectezakjes ontvangen twee stukken zilvergeld, ieder van 25 cents, verdacht van valschheid. Opgezonden naar het muntcollegie, is uit het proces-verbaal van bevinding geresulteerd, dat de beide stukken in den gewigte onderzocht, dat met het jaartal 1848, 2 w. 750. en dat met het jaartal 1849, 2 w. 685 gewogen hebben; dat zij scheikundig onderzocht, bleken te bestaan, het stuk met het jaartal 1848, uit tin, lood, sporen koren en geringe sporen [illegible]glas, en het stuk met het jaartal 1849 uit tin, lood, ruime sporen koper en ruime sporen zi[illegible] [illegible] gegoten [illegible] vaardigd [illegible] terwijl [illegible] zij valsch zijn [illegible] muntspecie.

Wij lezen het volgende in de *Utrechtsche Ct.*:

In Amsterdam blijft men petitioneren tegen het behoud van de belasting op het gemaal, en vooral tegen het belasten van het rijstemeel. Een [illegible] request is reeds aldaar ter teekening gelegd.

Wij moeten bekennen, dat het ons een raadsel is, hoe de Amsterdamsche regering in een tijd, in welke men [illegible] de grootste bekommernis den winter te gemoet gaat, [illegible] kan voorstellen, meerdere levensmiddelen te belasten [illegible] tot dus verre geschied is. Dat men tracht te behouden [illegible] men heeft, is ons zeer begrijpelijk, maar, om de g[illegible] moeijelijkheid van den dag nog te verzwaren, is onzes in[illegible] onvoorzigtig.

Naar wij nader vernemen, is de persoon K., vroeger [illegible] tacheerde aan de handelmaatschappij, welke men te [illegible] ork had in handen gekregen, na teruggave der nog [illegible] gebleven ontvreemde gelden, weder vrijgelaten.

Men verneemt dat de benoemingen en bevorderingen van officieren bij de zeemagt, voor te dragen door de commissie van hoofd-officieren, benoemd tot het geven van advies aan den Minister van Marine, zullen ingaan met 1 Januarij 1857. *(Arnh. Ct.)*

Te Delfshaven, is in de afgeloopen week op het nieuw aangekochte gedeelte der scheepswerf *de Onderneming*, van den heer H. de Hoog, voor rekening der heeren P. Rademakers en Co. de kiel gelegd van een driemast klipperschip, genaamd *Noord-Braband*, ongeveer 350 lasten groot en bestemd voor de groote vaart, zullende gevoerd worden door kapt. R. Bok.

In de gisteren avond gehouden godsdienstoefening der Ned. Hervormde gemeente te Rotterdam, maakte Dr. J. J Prins aan die gemeente bekend, dat hij de benoeming tot hoogleeraar in de Godgeleerde faculteit aan de Leydsche hoogeschool had aangenomen.

Den 22sten September is te Amsterdam van de fabriekwerf van de heeren Paul van Vlissingen en Dudok van Heel met goed gevolg te water gelaten eene der stoomsleepbooten, bestemd voor de dienst op den Nijl, aldaar in aanbouw voor rekening van den onder-koning van Egypte.

Te Abcoude zal de belasting op het gemaal worden afgeschaft, en het verlies gevonden worden in de verhooging van grondlasten, personele omslag en andere te bepalen heffingen op minder noodwendige behoeften des levens.

Gedurende de maand Aug. jl. hebben de opbrengsten van den Aken-Maastrichtschen spoorweg bedragen van reizigers *f* 4,816.37, van goederen *f* 6.187.88 en van verkochte steenkolen *f* 7,022.17. Totaal *f* 18,026.42.

Door den gemeenteraad van Haarlem is besloten: 1o. Met eenparige stemmen, om de belasting van het gemaal met den eersten Januarij 1856 af te schaffen; 2o. Met eenparige stemmen, om de stedelijke belasting van schapen- en varkensvleesch met den 29sten Junij 1856 af te schaffen; 3o. Om de raadsbesluiten, ter heffing van de opcenten van 's Rijks directe belastingen, te handhaven, als: 15 van de gebouwde eigendommen, 10 van de ongebouwde en 25, 20, 15, 10 en 5 van de personele belasting, naar gelang van de tabel der gemeentewet; 4o. Om de opcenten van de Rijks-belasting op het gedistilleerd en de likeuren te bepalen op *f* 8 per vat.

Men leest het volgende in het *Weekblad van het Regt* overgenomen uit Rusland door H. Dijkema:

Toen het Russische volk eerst wetten ontving, waren die, even als ook in ons vaderland en bij andere volken, zeer eenvoudig, voor elk verstaanbaar en weinig in getal. Zóó was 't eenvoudige oudste wetboek, Prawda ruskaja, van 1020; 't bestaat slechts uit 17 artikels, Jaroslaw's zonen voegden er nog 18 artikels bij. Eene uitbreiding hiervan is de Prowda ruskaja van de 13e eeuw. Het eerste volstandige geregtsboek werd in 1497 ontworpen, en in 1550 herzien. Een algemeen wetboek, Uloschenie, werd in 1644 zamengesteld; schoon het zeer onvolledig is, bleef het tot vóór weinige jaren de grondslag van 't Russische regt uitmaken. Sedert dien tijd tot op heden toe is het Russische regt verder door ukazen aangevuld geworden. Later nam dat getal dermate toe, dat niemand allen kende. Toen 't getal zóó sterk was aangegroeid, moesten er lieden zijn, die ze bestudeerden, ten einde, bij ontstane geschilpunten, er de bepalingen van te kunnen opgeven. Deze kaste, die daarvan nu op kosten der nijvere klasse leefde, bleef niet in gebreke, om de latere regtsgeldige verordeningen, door den Keizers uitgegeven en bekend onder den naam van ukazen, zóózeer te verwarren, te verduisteren, met elkander in regtstreeksche tegenspraak te brengen, daarvan de toelichtende en elkander verklarende ukazen te vernietigen, dat de geheele verzameling van ukazen, die in 1825 't getal van 30,920 had bereikt, niets anders was dan een chaos van verwarring, bestemd om de zoogenaamde regtsgeleerde kaste met die collegiën te vergewissen, van onbezorgd op kosten der overige klassen te kunnen leven! Veelvuldige pogingen, om uit die verwarringen een beknopt wetboek te vervaardigen, met positive bepalingen, welke de gevallen in quaestie duidelijk en bevattelijk zouden uitdrukken, met vermijding van uitdrukkingen, vatbaar voor dubbelzinnige uitlegging enz., leden herhaaldelijk schipbreuk omdat zij in strijd waren met de belangen der wetgeleerden en regters!

Peter de Groote, die maar al te zeer gevoelde, dat de nijvere klassen, ja geheel het land kan men zeggen, ten prooi was gegeven aan de plunderzucht der regtelijke autoriteiten, gelastte reeds, om er een regelmatig en duidelijk wetboek uit te vervaardigen; maar te vergeefs. Op last van Keizerin Elisabeth werden er in 1754 drie wetboeken afgewerkt, namelijk over de proces-orde, criminele zaken, en over de betrekkingen der standen, welke echter geene bekrachtiging erlangden. In 1797 zette zich wederom eene commissie aan dien arbeid, maar zonder gevolg. Door buitenlandsche geleerden bijgestaan, werd in 1804 andermaal eene commissie op eene zeer breede schaal benoemd, zij werd meermalen anders georganiseerd, maar bragt niets tot stand. Keizer Nikolaas nam het mislukte werk weer op, met het gelukkige gevolg, dat de arbeid, sedert eeuwen herwaarts vruchteloos ondernomen, door de bekwaamheid en vlijt van den verdienstelijken Sperausky volledig werd uitgevoerd en voltooid. De Swod of het Corpus juris rossici, verscheen in de jaren 1826—33 te Petersburg, in 15 deelen. Dit wetboek is bij ukase van 31 Januarij 1833 verklaard voor het éénig geldige regtsboek in Rusland, voor zoover bijzondere provinciale verordeningen daarmede niet strijden, en is met den 1 Januarij 1835 ingevoerd geworden. Dat alles nu nog niet heel zuiver en klaar is en de regtsquaestiën daarom nog niet in heel korten tijd door stellige uitspraken moeten worden beslist, hebben we boven reeds aangemerkt. Wij zullen de inrigting van 't regtswezen, benevens de regtsbedeeling, zoo als die thans in Rusland zijn, in 't kort aanstippen. De kreits- en kleine stadsgeregten, ook politie-regten genoemd, behandelen kleine zaken, de politie betreffende. Deze straffen doorgaans op staanden voet. Daarop volgen de districts-regtbanken, eigenlijk regtbanken van eersten aanleg; zij bestaan uit den adel, kroonboeren en kooplieden. Deze oordeelen zoowel in straf- als burgerlijke zaken. Hooger beroep in burgerlijke zaken kan worden ingesteld bij het hoog burgerlijk geregt. Het crimineel geregtshof oordeelt over die zaken in hooger beroep. Het hoogste geregtshof is dat van den Senaat, waarvan de Keizer voorzitter is. Overigens zijn er nog: 1o. eene finantiekamer, die over belastingszaken oordeelt; 2o. een voogdengeregt, en 3o. een gewetensregt, dat vonnist op het woord bij gebreke van getuigen; het legt aan eene der partijen den eed op. — Alles wordt hier schriftelijk behandeld.

Hoorn, 22 Sept. In de aanstaande week, van 26 tot 30 dezer, zal alhier gehouden worden de Alg. Tent. van wege de Hollandsche Maatschappij van Landbouw. Het daarvoor bestemde ruime lokaal en Doeleplein zijn daarvoor reeds op smaakvolle wijze in orde gebragt. Te oordeelen naar de bereids ingekomen en nog te wachten voorwerpen, belooft de tegenwoordige tentoonstelling niet minder rijk te zullen zijn dan die in vorige jaren. Van vee wordt veel meer gewacht dan vroeger. Aan gepaste feesten zal het niet ontbreken, zoodat de vreemdelingen bij blijvend goed weder voorzeker wel voldaan zullen wezen over hun uitstapje naar eene streek door de natuur mild begiftigd met rijke gronden en edele voortbrengselen. De gelegenheid om naar deze plaats te komen, is thans veel verbeterd, naardien er dagelijks, des middags ten 4½ ure, gelegenheid is met de zeer goed ingerigte stoomboot.

Arnhem, 22 Sept. In de raadsvergadering van heden is, behalve eenige andere onderwerpen, waarvan wij nader verslag zullen geven, in stemming gebragt het ontwerp tot herziening der plaatselijke belastingen.

Vooraf deelde de voorzitter echter mede, dat de commissie voorstelde wijziging daarin te brengen, voor zooveel de heffing op het gemaal betreft; zullende de accijns op de tarwe, in plaats van op *f* 3, op *f* 2 en die op de rogge, in plaats van op 60 cents, op 50 cents de 100 pd. gesteld worden.

De voorzitter stelt voor:

Aan de commissie voor de herziening van de plaatselijke belastingen op te dragen — op de thans gewijzigde grondslagen van het ontwerp, de noodige verordeningen op de heffing en invordering der voorgestelde belastingen te ontwerpen, en die aan den raad voor te dragen.

Dit voorstel werd met 11 tegen 6 stemmen aangenomen.

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag, 23 September 1855.

Christiaan Josephus Snijders, 48 j., met Cornelia Rensen, 34 j. — Franciscus Bronkhorst, 24 j., met Hendrica Jacoba Hess, 24 j. — Hendrik Meulman, 28 j., met Margje Otten, 19 j. — Salomon de Koning, 29 j., met Sophia Davidson 22 j. — Eleazar Wolff, 27 j., met Mathilde Gidion 27 j. — Abraham Giesen, 29 j., met Johanna Henrietta van Weezel 32 j. — Jean Antonie Daniel Baster, 28 j., met Jacoba van der Meide, 29 j. — Martien Willem Buchlij, 23 j., met Anna Maria van den Broek, 30 j. — Jacobus Johannes Matla, 29 j., met Elisabeth Seuvie, 19 j. — Celius van der Helm, 33 j., met Anna Elisabeth Regenbogen, 24 j. — Petrus Antonius Hendricus van der Lelie, 28 j., met Maria Wilhelmina Adriana Buising, 21 j.

Publicke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Donderdag 27 Sept. 7 ure.

LA PETITE FADETTE vaudeville en 2 actes; BONSOIR Mr. PANTALON, opéra comique en un acte UN CAPRICE, comedie en un acte.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 24 September 1855.

Nederland.	Pct.	
Ned.W.Schuld.	2 1/2	63 5/8
Dito Certificat.	6	76
Dito Dito	4	93 1/4 3/8 5/8
O. I. Leening.	4	
Amort. Syndic.	3 1/2	
Hand.-Maats.	4 1/2	
Belgie.		
Certificaten	2 1/2	
D° *Rothschild*	2 1/2	
Frankrijk.		
Obligatien	3	
Spanje.		
Nieuwe	1 1/4	19 7/16
Dito Buitenl.	3	
D° Binnenl. °/m.	3	32 3/8
Bew. Sp. Com.		
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	3	40 5/8
dito uitgest.	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	101 1/8
Dito 1828/1829	5	100 1/2
Cert. 1831/1838	5	
Dito Dito	4 1/2	87 3/8
Dito *Hope*	4	75 3/4
Dito *Stieglitz*	5	74 1/4
[illegible]		
Dito 1854	5	80 1/4
Inschr. Assig.	6	
Certific. dito.	6	
Polen.		
Obligatien	4	
Oostenrijk.		
Metalliek	5	68 1/4
Dito bet. Amst.	5	73 13/16 4 1/8 1/8
Dito Nation.	5	67 3/8 1/2 7/16
Dito 1847	2 1/2	32 1/16 1/8
Dito 1851/1852	2 1/2	32 1/16 1/8

Philad., Bank-act. $1\frac{15}{16}$; Mexic., te Lond. 3 pct. $20\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$; dito Onb. $20\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$; Gren., te Lond. p. s. 100. $2\frac{1}{4}$ pct. $17\frac{15}{16}$, $18\frac{3}{4}$, $\frac{3}{4}$; dito Onb. 7, $\frac{1}{8}$; Ecuad. $3\frac{5}{16}$.

Onze beurs was heden over het geheel onveranderd vast met eenige affaire in Holl., Oostenrijksche en Spaansche fondsen, Grenada's zijn door eenige aanzienlijke verkooporders ruim 1 pct. gerezen.

Advertentien.